

Nr 97.

Av herr **Eriesson** i Sörsjön m. fl., om ökat anslag till bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen.

Svenska vall- och mosskulturföreningens styrelse har i särskild underdånig skrivelse av den 22 augusti 1940 för budgetåret 1941/42 anhållit om ett statsanslag av 18 000 kronor för verkställande av vissa undersökningar rörande skogsbetets värde för jordbruket.

Lantbruksstyrelsen har uttalat sig för att medel ställdes till förfogande men har förklarat sig vara tveksam huruvida särskilt anslag borde äskas för ändamålet. Styrelsen har sålunda ifrågasatt, om icke erforderliga medel kunde utgå från anslaget till åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. samt från den del av anslaget till bidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m., som användes till betesförbättring.

Statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet angiver i årets statsverksproposition detta lantbruksstyrelsens förordande av att medel ställas till förfogande, men anför dessutom följande: »I samband med den verksamhet, som genom beslut av 1940 års lagtima riksdag igångsattes för skogsproduktionens höjande i Norrland och vissa andra delar av landet, torde undersökningar, vid vilka föreningen lämpligen kan biträda, komma till stånd rörande möjligheterna att avlysa skogsbetet. Innan ny utredning igångsättes på ifrågavarande område, böra erfarenheterna rörande skogsbetet från nämnda verksamhet avvaktas.»

Motionärerna vilja härtill anföra följande:

I avseende på skogsbetets ekonomiska produktionsvärde för lantbruket äro förhållandena i vårt land synnerligen växlande, sammanhängande bland annat med följande:

1. De betande djurens antal i förhållande till den betade skogsarealens omfattning.

2. Den betade skogsmarkens betesproducerande förmåga i anslutning till rådande jordmåns- och fuktighetsförhållanden, klimatiska skiljaktigheter m. m., vilka samverka till skapande av olika vegetationstyper, mer eller mindre produktionskraftiga vid betning.

3. Den ifrågavarande djurproduktionens inriktning, mjölkproduktion till avsalu, mjölkproduktion till täckande av hemkonsumtion, ungdjursuppfödning, uppfödning av hästar, får eller getter m. m., vartdera ställande vitt varierande intensitetskrav på betesmarken.

Ett försöksmässigt bedömande av skogsbetets ekonomiska produktionsvärde är alltså en uppgift av för lanthushållningens hela uppläggning genomgripande betydelse. Vid viss inriktning av djurproduktionen och viss

betesproducerande förmåga hos skogsmarken kan det måhända ur ren jordbrukssynpunkt visa sig vara ekonomiskt att beta skogsmark med i förhållande till arealen större antal djur, än när produktionsriktning och betesproducerande förmåga hos marken äro andra etc. Vid viss produktionsriktning kan måhända icke en gång den allra kraftigaste betesproducerande förmåga hos skogsmarken, ens ur ren jordbrukssynpunkt, vara värd att utnyttja till bete, samtidigt som samma mark vid annan produktionsriktning kunde vara ekonomiskt värdefull ur jordbrukssynpunkt.

Emot i försöksverksamheten framkomna värdebestämningar ur jordbrukssynpunkt av visst skogsbete skulle därefter ställas i samma försöksverksamhet av skogsvårdens män konstaterade värdeminskningar i skogsproduktionen, varefter det bleve möjligt att få fram sådana relationer mellan de två sätten att värdera skogsbetet, att man kunde bilda sig en något så när objektiv uppfattning om var och när skogsbetet vore berättigat samt var och när det borde avlysas. För närvarande saknas i stort sett all möjlighet till sådant bedömande, även om vissa förberedande försök hava blivit utförda, exempelvis i Värmland. Det gäller att få fram fullständigt förutsättningslöst upplagda undersökningar, vilkas resultat kunna läggas till grund för upplysningsverksamheten på området inom skilda delar av vårt land.

Skogsbrukets män ha med kraft hävdadt betydelsen för skogen av att skogsbetet avskaffas, och statsmakterna ha med avsevärda anslag bidragit till åtgärder för skogsbetets avlysande. Häremot har från jordbrukarhåll mången gång hävdats, att skogsbetet i vissa trakter utgör en för jordbruket nödvändig tillgång. Vi äro övertygade om, att sistnämnda förhållande i många fall kan vara en ekonomisk realitet, som bör respekteras. Så länge försöksverksamhet av ovan angivet slag icke genomföres, finnes emellertid ingen möjlighet att nå en objektiv kunskap om under vilka förhållanden skogsbetet är ekonomiskt räntabelt sett från synpunkten av hela gårdsdriftens, inklusive skogens, avkastningsförmåga.

Motionärerna vilja sålunda hävda, att det för vårt lands jordbrukare, och särskilt dem som bruka mindre fastigheter i avlägsna skogsbygder, är av betydande vikt, att de undersökningar, som planeras av svenska vall- och mosskulturföreningen på skogsbetets område, bliva utförda i skilda delar av landet och under skilda jordmåns- och klimatförhållanden. Med stöd av resultaten från dessa undersökningar böra nämligen skogsbetesförhållandena kunna komma att bli rättvisare bedömda, än när bedömandet, som nu ofta är fallet, i huvudsak sker endast från skogsbrukets synpunkt.

I statsverkspropositionen föreslaget uppskov med denna försöksverksamhet, i avvaktan på erfarenheter från viss verksamhet i Norrland, anse vi olämpligt. Äsyftade verksamhet förutsätter tvärtom, för att nå eftersträvat resultat, att den kunskap, som av föreningen föreslagen undersökning avser att förvärva, redan föreligger, och verksamheten i fråga är tills vidare endast beslutad till genomförande inom landskapet Lappland. De erfaren-

heter, som föreningen genom medverkan i denna lappländska verksamhet kunde vinna, äro icke användbara inom sådana områden som exempelvis norrländska kustområdet, nedre Norrlands skogsbygder och än mindre i Mellansverige.

När nu riksdagen årligen lämnar stora anslag (år 1940 1 000 000 kronor) för att genomföra sådana skogsvårdande åtgärder, som förutsätta att kunskap föreligger i avseende på skogsbetets värde, synes det oss högst angeläget, att de undersökningar, som avse att frambringa denna kunskap, omedelbart igångsättas och att de blygsamma anslag, som härför äskats, utan dröjsmål ställas till föreningens förfogande.

Med anledning av vad sålunda anförts få vi härmed hemställa,

att riksdagen, för budgetåret 1941/42, till bedrivande av undersökningar rörande skogsbetets ekonomiska värde ur jordbrukssynpunkt i mellersta och norra delarna av vårt land, ville bevilja svenska vall- och mosskulturföreningen antingen ett extra anslag av 18 000 kronor,
eller rätt att erhålla motsvarande medel på sätt som av lantbruksstyrelsen föreslagits från anslaget till åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. samt från viss del av anslaget till bidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk.

Stockholm den 20 januari 1941.

Evald Ericsson
i Sörsjön.

Uddo R. Jacobson.

Jones Erik Andersson
i Ovanmyra.

Erik Lundbom.

Axel Jansson.

A. Nilsson,
Norrångsträsk.

Lars Jonsson
i Haverö.